



RETORN DE LA CONSULTA PÚBLICA PRÈVIA A L'ELABORACIÓ D'UN PROJECTE DE LLEI D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

De data 9 de setembre del 2021 al 8 d'octubre del 2021 ha estat oberta a tota la ciutadania la consulta prèvia sobre el projecte de Llei d'economia social i solidària, mitjançant la seva publicació al Portal Participa.

En total, en el Portal Participa, s'han fet 46 aportacions de les entitats següents: Fesoca (3), Associació Catalana de Centres Especials de Treball d'Iniciativa Privada (1), Associació d'Economia Social de Catalunya –AESCAT– (9), Confederació de Cooperatives de Catalunya (6), Coordinació Catalana de Fundacions (7), Dincat (6), Fundació Pere Tarrés (2), Unió Catalana d'Hospitals (2), Xarxa d'Economia Solidària (6), Xarxa de Municipis de l'Economia Social (6).

D'altra banda, es va donar difusió de la consulta als grups específicament interessats en el projecte. S'han rebut a la bústia de correu de la Direcció General competent en matèria d'Economia Social i Solidària, el Tercer Sector i les Cooperatives, 7 escrits que recullen les respostes a les preguntes formulades a la Consulta Prèvia, presentats per les entitats següents: La Confederació de Cooperatives de Catalunya, l'AESCAT, La Confederació, Patronat del Tercer Sector Social de Catalunya, la Federació de Mutualitats de Catalunya, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social i la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS).

Altres entitats també han presentat propostes per mitjans alternatius al Portal Participa (*e-mail* o presentació en el Registre General). Així, concretament també han presentat propostes Dincat, COCARMI i l'Associació de Municipis.

Aquesta nota de valoració o retorn de la consulta prèvia a l'elaboració d'un projecte de Llei d'ESS s'estructura de la forma següent: un primer apartat en què es recullen i valoren les aportacions fetes per cadascuna de les entitats, en el qual es diferencien les que s'han rebut al Portal Participa i les que s'han rebut per altres canals; i un segon apartat de conclusions en què es recull de forma molt succinta el resultat global de les respostes a les preguntes formulades a la Consulta.

1. Aportacions i valoracions de les mateixes

A continuació es detallen les aportacions de cadascuna de les entitats participants i es fa el retorn i valoració de les mateixes:



1.A.- Aportacions realitzades mitjançant el Portal Participa

ACCESSIBILITAT FESOCA

Aportacions:

1. Mesures de suport però alhora partides pressupostàries sostenibles

La previsió de mesures de foment i promoció relacionades amb l'objecte i objectius de la futura llei és necessària però no la única ja que per desplegar les seves previsions cal l'existència de partides pressupostàries fixes que garanteixin la sostenibilitat de les entitats, la contractació de serveis i l'atenció a les persones.

2. Creixement inclusiu, accessible i basat en la igualtat d'oportunitats de les persones

És del tot necessari que els poders públics apostin per una economia plural, democràtica, basada en els éssers humans i que permeti un creixement sostenible, inclusiu, arrelat al territori, respectuós amb el medi ambient, amb el treball digne i participatiu, i amb el respecte a la igualtat d'oportunitats a l'àmbit econòmic empresarial.

3. Principis d'economia social

Valorem positivament prioritzar les entitats que funcionen i actuen d'acord amb els principis i valors de l'economia social i solidària en la contractació o concertació de serveis, especialment en la gestió dels serveis d'atenció a les persones i els relatius a la inserció sociolaboral.

Retorn/Valoració:

FESOCA comparteix amb la iniciativa que es promou la proposta que cal prioritzar l'economia social i solidària basada en les persones que permeti un creixement sostenible, especialment en la gestió dels serveis d'atenció a les persones i els relatius a la inserció social. D'altra banda, proposa la previsió de partides pressupostàries fixes que garanteixin la sostenibilitat de les entitats, la contractació de serveis i l'atenció a les persones. Amb relació a aquesta proposta, cal recordar que aquesta Llei no és l'instrument per preveure partides pressupostàries concretes per les entitats, la Llei el que ha de preveure són mesures per donar suport al creixement i la sostenibilitat de l'economia social i solidària.



ASSOCIACIÓ CATALANA DE CENTRES ESPECIALS DE TREBALL D'INICIATIVA PRIVADA - CETIP

Aportacions:

Definició d'un marc normatiu de l'economia social i solidària que reconeixi a tots els Centres Especials de Treball

Des de CETIP valorem positivament la definició d'un marc normatiu de l'economia social no només per promoure sinó també per protegir les entitats socials. D'acord amb les corrents europees i la legislació bàsica estatal s'ha de reconèixer dins l'economia social d'empreses i entitats l'objectiu prioritari de les quals és promoure l'ocupació a treballadors amb discapacitat com són totes aquelles que tenen qualificació de Centres Especials de Treball, amb independència de la seva forma jurídica.

A més de l'aportació indicada, CETIP adjunta al Portal un fitxer en què dóna resposta a les preguntes formulades per la unitat promotora en la Consulta Pública. Així, manifesta que, en la línia acordada per l'UE de potenciar a les empreses socials i a l'ESS, l'aprovació d'un marc normatiu de l'ESS a Catalunya és l'instrument per potenciar aquest tipus d'economia i protegir-la. Sobre el reconeixement com a ESS i les formes jurídiques considera que s'ha de consensuar una definició basada en principis, valors i pràctiques de l'ESS que s'adeqüin a la seva diversitat, amb una visió oberta i inclusiva per poder abastar qualsevol forma jurídica. No obstant, considera que els CETS ja estan sotmesos a controls regulars per part de registres oficials i autoritats competents, de manera que proposen una assimilació automàtica de les entitats que han obtingut la qualificació com a CET. Pel que fa a l'existència d'un registre d'ESS entenen que és positiu com a forma de visualització d'aquesta per part de la ciutadania i el foment de sinèrgies cap a la contractació de serveis, si bé es proposa, per les raons abans comentades, la inscripció automàtica dels CETS. L'entitat està d'acord amb la previsió de mesures de foment i promoció i proposa algunes de concretes. Finalment pel que fa a donar veu i participació a l'ESS en la definició de les polítiques públiques manifesta que donar participació a la societat civil és positiu alhora de definir i aplicar les polítiques públiques. No obstant, manifesta que considera que les participacions no poden limitar-se simplement a les entitats que es considerin representatives.

Retorn/Valoració:

Es comparteix el criteri amb el CETIP que la definició d'un marc normatiu de l'economia social i solidària ha de servir per promoure aquest tipus d'economia mitjançant l'adopció de mesures de foment a favor de les entitats que actuen d'acord amb els principis i valors comuns que han de caracteritzar a una entitat de l'economia social i solidària, més enllà de la fórmula jurídica que adopti aquella entitat.

Pel que fa a la consideració que les entitats que han obtingut la qualificació com a CET tinguin una assimilació automàtica com a ESS i s'incorporin/inscriguin automàticament en el Registre d'ESS, cal indicar que, en atenció a la finalitat i objectius de la norma, caldria que les entitats que vulguin ser reconegudes a efectes de promoció i foment per part de les administracions catalanes com a ESS estiguin alienades amb els principis i valors que configuren aquest tipus d'economia. El compliment s'ha de poder contrastar d'acord amb uns indicadors objectius i mesurables. La resta de consideracions que es formulen seran analitzades i estudiades durant el procés d'elaboració de la norma.



ASSOCIACIÓ ECONOMIA SOCIAL CATALUNYA

Aportacions:

1. Aprofitar el moment per fer la Llei d'ESS

Considerem que és una oportunitat en majúscules que no podem deixar escapar per reconèixer totes les organitzacions que, des d'un vessant o un altre, som part de l'ESS d'aquest país i defensem un model econòmic més just i transformador, centrat en les persones.

Considerem que cal vetllar perquè el contingut d'aquesta Llei sigui complementari i coherent amb les actuals i futures normes reguladores de les diferents famílies que integren l'Economia Social i Solidària i/o altres aspectes relacionats.

2. Implicació de l'ESS en l'elaboració de la Llei

L'AESCAT va realitzar un procés participatiu per elaborar un document consensuat per les cinc organitzacions que en formen part. Per primer cop a Catalunya, s'han consensuat unes bases que acorden què és i què defineix l'ESS. El document històric consensua una visió de l'ESS àmplia i oberta, perquè suma i recull les sensibilitats de les diferents famílies que la integren i posa la mirada en els valors i principis que compartim i que formen part de la nostra manera d'entendre l'economia.

3. Participació a l'ESS en la definició de les polítiques públiques

La Llei ha d'ajudar a aconseguir nivells més alts de participació institucional i ha de permetre millorar el posicionament de l'economia social i solidària en la definició de polítiques públiques.

Un dels objectius de la Llei hauria de ser el reconeixement de les organitzacions representatives de l'ESS com a interlocutores amb les administracions, així com fomentar-ho en els diferents nivells de l'Administració pública.

4. Polítiques públiques de suport a l'ESS

Cal transversalitzar les polítiques públiques favorables a l'ESS, impulsar programes que permetin resoldre les necessitats socioeconòmiques del país, mitjançant l'impuls de la diversitat, la justícia social i la igualtat d'oportunitats. S'ha d'avançar en la contractació pública responsable. Cal augmentar les dotacions pressupostàries per donar suport a l'ocupació i l'emprenedoria col·lectiva, a potenciar els instruments financers per promoure el canvi de model econòmic i a difondre l'ESS.

5. Foment i promoció de l'ESS

La Llei ha de destacar el compromís transformador i l'impacte positiu de l'ESS, i facilitar el coneixement i reconeixement de la ciutadania. La Llei ha de ser un element facilitador per augmentar l'activitat econòmica, l'impacte en l'ocupació i en la producció i comercialització de béns i serveis, així com la confluència de tots aquests aspectes en relació amb els col·lectius més vulnerables. La Llei ha de contemplar programes de suport per a totes les fórmules jurídiques que conformen l'ESS.



6. Registre d'entitats de l'ESS

Les entitats de l'ESS hauran d'estar alineades amb els principis i valors de la definició i s'hauran d'incorporar en un registre. Aquest procés ha d'estar automatitzat i coordinat amb els registres existents. Aquest registre ha de ser públic, això ajudarà a posar en valor el paper de l'ESS i facilitarà el reconeixement per part de la ciutadania, així com un consum més responsable, crític i transformador. També permetrà disposar de dades per a explotacions estadístiques d'interès socioeconòmic.

7. Definició d'entitats de l'ESS

Considerem que, més enllà de les formules jurídiques, les entitats de l'ESS ens caracteritzem per estar alineades amb uns principis i valors comuns. La consideració com a ESS hauria de respondre a un comportament alineat amb els principis i valors que defineixen a l'ESS.

La futura Llei d'ESS ha de delimitar el concepte d'economia social i solidària i ha de definir què s'entén com a ESS i diferenciar-ho de manera clara d'allò que no se'n pot considerar.

8. Importància d'un marc normatiu per a l'ESS a Catalunya

L'ESS som un moviment divers que compartim una sèrie de principis i valors. No tenim un marc normatiu que ens reconegui ni que ens defineixi. És important disposar d'una llei específica que ajudi al desenvolupament de l'ESS. Cal una legislació que protegeixi i impulsi un nou model econòmic basat en una economia plural i transformadora que satisfaci equitativament les necessitats econòmiques, socials i culturals del conjunt del país.

9. Necessitat d'un marc normatiu per a l'ESS a Catalunya

La Llei d'ESS, a més d'establir els elements que ens caracteritzen i defineixen, ha d'ajudar a fer més visible qui som i què representem, en termes d'ocupació i de qualitat, i també en termes socials i econòmics. A més, ha de servir per posar en valor aspectes més qualitatius, com els models de gestió que impulsem, que esdevenen un element d'educació en la participació, generen una influència positiva en la societat, contribueixen a desenvolupar una qualitat democràtica més bona.

Retorn/Valoració:

Es valoren positivament totes les aportacions que formula l'Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT), i que es fonamenten totes elles, com s'indica de forma expressa, en el document de bases consensuat per les cinc organitzacions representatives de les diferents famílies de l'ESS que en formen part (d'ara endavant, document de bases o bases). Aquestes bases, fruit del consens entre les entitats representatives de l'economia social i solidària del nostre país, recull una visió de l'ESS àmplia i oberta, que posa la mirada en els valors i principis de l'ESS. Aquest document de bases serà el punt de partida per avançar cap a la futura Llei de l'Economia Social i Solidària: necessitat d'un marc normatiu per a l'ESS a Catalunya; la definició de l'ESS més enllà de les formules jurídiques com a una forma d'actuar basada en uns principis i valors propis d'aquest tipus d'economia; la previsió d'un Registre amb relació a les entitats que vulguin ser reconegudes per les administracions públiques catalanes com a ESS; la necessitat de previsió de polítiques i instruments per fomentar i promoure aquest tipus d'economia; el reconeixement de la participació institucional de les ESS en les polítiques de desenvolupament



econòmic i ocupació. Totes les aportacions que fa l'AESCAT van en línia amb les esmentades bases, per tant, es valoren positivament.

CONFEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE CATALUNYA

Aportacions:

1. Aspectes a considerar per part de l'Administració

Volem destacar que des de l'AESCAT, com a membres socis i fundadors, es va realitzar un procés participatiu que va portar a elaborar un document consensuat per les cinc organitzacions que en formen part. Cal reivindicar-lo: per primer cop a Catalunya, s'han consensuat unes bases que acorden què és i què defineix l'economia social i solidària. Hem creat un document històric que consensua una visió de l'ESS àmplia i oberta, perquè suma i recull les sensibilitats de les diferents famílies.

2. Veu i participació a l'economia social i solidària

La Llei hauria d'ajudar a aconseguir nivells més alts de participació institucional i hauria de permetre millorar el posicionament de l'economia social i solidària en la definició de polítiques públiques.

Un dels objectius de la Llei hauria de ser el reconeixement de les organitzacions representatives de l'ESS com a interlocutores amb les administracions, així com fomentar-ho en els diferents nivells de l'Administració pública. Mesures de foment i promoció (05/10/2021 18:46).

Considerem important establir una estratègia de transversalització de les polítiques públiques favorables a l'ESS, amb la voluntat que altres organismes públics puguin impulsar programes que permetin resoldre les necessitats socioeconòmiques del país, mitjançant l'impuls de la diversitat, la justícia social i la igualtat d'oportunitats.

3. Registre de l'Economia Social i Solidària

Les entitats que vulguin ser reconegudes com a ESS haurien d'estar alineades amb els principis i els valors que preveu la definició i s'haurien d'incorporar en un registre públic. Aquest procés, en gran part, pot ser automàtic entre els registres existents, per vetllar per la simplificació administrativa i evitar sobrecàrregues burocràtiques.

4. Més enllà de les formes jurídiques de la societats

Considerem que, més enllà de les formules jurídiques, les entitats de l'ESS ens caracteritzem per estar alineades amb uns principis i valors comuns. La consideració com a ESS hauria de respondre a un comportament alineat amb els principis i valors que defineixen a l'ESS.

La futura Llei d'ESS ha de delimitar el concepte d'economia social i solidària i ha de definir què s'entén com a ESS i diferenciar-ho de manera clara d'allò que no se'n pot considerar.



5. Marc normatiu per a l'ESS a Catalunya

Les cooperatives, com a forma societària integrant de l'economia social, compartim amb el conjunt de l'ESS el fet de ser un moviment divers que alhora comparteix una sèrie de principis i valors. Considerem important disposar d'un marc normatiu específic que ajudi al desenvolupament de l'economia social i solidària, per la concurrència estratègica dels diversos actors que la conformen i per l'impuls de polítiques que la reconeixen com un actor socioeconòmic de valor.

Retorn/Valoració:

Totes les aportacions efectuades per la Confederació de Cooperatives de Catalunya van en línia amb el document de bases consensuat per les entitats representatives de l'ESS. Com ja s'ha indicat aquest document històric de consens de les bases serà el punt de partida per avançar cap a la futura Llei de l'Economia Social i Solidària, per tant, es valoren positivament totes les aportacions formulades.

COORDINADORA CATALANA DE FUNDACIONS

Aportacions:

1. El pes i la importància de les fundacions dins l'ES

La fundació és una figura jurídica no lucrativa de base patrimonial dedicada a finalitats d'interès general. El seu règim jurídic té unes particularitats que cal tenir en compte per no dificultar el seu accés al foment i promoció de l'ES.

Hi ha unes 2.000 fundacions treballant a Catalunya, en els diferents àmbits d'actuació i distribuïdes sobre el conjunt del territori.

Donen feina a 90.911 persones, compten amb 39.394 persones voluntàries i tenen uns actius de 9.275,4 M € (dades 2019).

2. Donar veu i participació a l'ES en la definició de les polítiques públiques

Les entitats de l'ES, per l'activitat social i econòmica que duen a terme i el seu arrelament al territori, tenen una visió que cal incorporar en la definició de les polítiques públiques. Així com les organitzacions empresarials i sindicals estan presents en múltiples espais institucionals, i disposen de recursos per a la seva participació, també l'ES ha de tenir aquest reconeixement i suport.

A Catalunya hi ha diferents veus de l'ES i és necessari parlar amb totes elles per trobar consensos.



3. Cal una aposta clara pel foment i la promoció de l'economia social

L'ES és un sector estratègic i vital, no només per la recuperació econòmica i social del país, sinó també com un actor clau per assolir un model de desenvolupament socioeconòmic sostenible, divers, centrat en les persones, arrelat al territori i que ha de contribuir de forma decisiva a minimitzar l'impacte de la crisi sobre l'ocupació i l'activitat socioempresarial.

El foment i promoció ha de ser per a totes les entitats de l'economia social.

4. Totes les entitats de l'economia social ja figuren als seus registres respectius

Si el que es pretén és disposar d'una eina amb una finalitat d'informació i difusió sobre les entitats de l'economia social a Catalunya, considerem que és més adequat parlar d'un catàleg informatiu i estadístic, on l'administració faci confluïr els diferents registres existents.

5. Les entitats reconegudes per llei com economia social, no necessiten acreditació

En el cas de les entitats reconegudes per llei com ES, no caldria cap acreditació. Bona part de les entitats de l'economia social, com és el cas de les fundacions, ja acrediten el compliment dels requisits i principis de l'ES per la seva pròpia naturalesa jurídica i les obligacions legals que regeixen el seu funcionament. No afegir més burocràcia. Si en alguns serveis calen requisits específics per garantir la qualitat dels mateixos envers la ciutadania, s'haurien de precisar.

6. Una llei que reconegui el pes i les particularitats de les fundacions dins l'ES a Catalunya

Les fundacions ocupen el 50,2% dels treballadors de l'ES.

En la legislació catalana i espanyola s'utilitza el concepte "governança democràtica", que és un concepte molt indeterminat i pot generar inseguretat jurídica. La qüestió en aquest cas és si s'ha de parlar de mecanismes de participació, informació, formació, transparència, etc., però en cap cas de mecanismes que alterin l'estructura jurídica del que és una fundació o impliquin un funcionament artificios de la mateixa.

7. Es important disposar d'un marc normatiu propi per a l'ES a Catalunya

Considerem que la definició d'un marc normatiu propi de l'economia social suposa un reconeixement i una millor visibilitat de l'economia social a Catalunya, on té una llarga tradició i un pes molt important. També considerem que aquesta regulació pot aportar una major seguretat jurídica.

El marc normatiu que la regula ha de partir de la pluralitat de realitats que existeixen i ha d'inspirar-se en la visió àmplia del conjunt de legislacions sobre l'economia social dels països de la Unió Europea.

Retorn/Valoració:

Es valora positivament l'observació sobre que cal un marc normatiu propi de l'ESS per a una millor visibilitat i reconeixement o promoció, que tingui en compte la pluralitat de realitats que existeixen i la legislació i directrius de la Unió Europea. Certament, com proposa la Confederació de Fundacions, es considera que cal apostar per la participació institucional de l'ESS en les polítiques públiques econòmiques i d'ocupació i que cal que es prevegi en la Llei mesures de foment i promoció a favor d'aquesta forma d'economia basada en les persones, que prioritza les persones i les seves necessitats i l'entorn comunitari per sobre de l'interès econòmic.

Les entitats de l'economia social es regulen per les seves normes substantives. No obstant, per tal de promoure una economia plural i democràtica, basada en les persones, les entitats de l'ESS que vulguin gaudir de les accions de promoció, foment i ordenació de l'ESS de les administracions catalanes han de respondre a un comportament alienat amb els principis i valors que defineixen a l'ESS i que van més enllà de les fórmules jurídiques, en la línia establerta per l'UE. Les administracions i la societat en general ha de disposar, com reconeix el document de bases per la Llei ESS, d'un instrument (registre) on poder consultar quines són les entitats que actuen d'acord amb els principis i valors de l'ESS.

Pel que fa a la governança democràtica es tindrà cura de definir el concepte de forma clara.

DINCAT

Aportacions:

1. Acció concertada

La llei de l'ESS no ha d'entrar a regular l'acció concertada ni a identificar a les entitats que poden vehicular la seva relació amb l'Administració a través d'aquest instrument. En aquest sentit, el Tercer Sector Social ha treballat en l'elaboració d'una proposta de llei que inclou una regulació consensuada de l'acció concertada, explicitant que aquest instrument queda reservat amb exclusivitat a les entitats del tercer sector, totes elles d'iniciativa social i sense ànim de lucre.

2. Mesures de foment i promoció

L'impuls d'eines de finançament com l'atorgament de subvencions per a la creació i desenvolupament de noves entitats i per a l'enfortiment econòmic de les organitzacions que contribueixen a l'assoliment dels objectius de l'economia social i solidària són algunes de les mesures a tenir en compte, juntament amb la promoció d'accions de formació i difusió d'aquestes entitats que han de ser per a totes les fórmules jurídiques de l'economia social i solidària.



3. Registre d'entitats

Les entitats que vulguin ser reconegudes com a entitats de l'ESS hauran d'acreditar que estan alineades amb els principis i els valors que preveu la definició i es podran d'incorporar en un registre. Les entitats de l'ESS que formin part d'alguna de les organitzacions representatives, haurien d'incorporar-se automàticament a aquest registre. Aquest registre ha de ser públic, ja que això ajudarà a posar en valor el paper de les entitats de l'ESS i facilitarà el reconeixement ciutadà.

4. Àmbits de regulació de la futura llei de l'ESS

La Llei no pot caure en alts nivells d'intervencionisme a l'hora d'exigir requisits que afectin al funcionament intern de les entitats. Tota aquella consideració sobre els principis bàsics que qualsevol organització hagi de complir, haurà de partir de les normatives reguladores de cada forma jurídica, sense imposar noves consideracions. La pertinença a entitats federatives i empresarials de 2n nivell que formen part de l'ESS hauria de ser condició suficient per a ser considerada entitat de l'ESS.

Retorn/Valoració:

Amb independència de si ha de formar part o no de la futura LESS l'acció concertada, el que sí cal tenir en compte és que, en la línia de la UE, s'ha de promocionar i fomentar l'economia social i solidària, més enllà de la forma jurídica. Entenent com a entitat de l'ESS els agents de l'economia, que tenen com a objectiu principal tenir una incidència social positiva i mesurable, més que generar benefici o lucre econòmic. En principi, la LESS no regularà l'acció concertada.

La pertinença a entitats federatives i empresarials de 2n nivell que formen part de l'ESS està avalat pel dret fonamental del dret d'associació entre formes jurídiques anàlegs, tanmateix si bé la forma jurídica s'ha de valorar; per l'objectiu que es vol aconseguir en la norma que es promou, la forma jurídica no seria suficient: les entitats que vulguin ser reconegudes a efectes de promoció i foment per part de les administracions catalanes com a ESS han d'estar alienades amb els principis i valors que configuren aquest tipus d'economia i això s'han de poder contrastar d'acord amb uns indicadors objectius i mesurables.

FUNDACIÓ PERE TARRÉS

Aportacions:

1. Acreditació de determinants principis ESS

La fortalesa de l'Economia social està en la seva diversitat i pluralitat. Sota uns mínims (principis), en part diferents segons la fórmula jurídica pròpia (per exemple la governança democràtica no seria exigible a les fundacions segons els criteris europeus), caldria reconèixer les entitats que estan a l'ESS, i no exigir més acreditacions de les múltiples exigències que ja tenen. Potenciar les bones pràctiques. I en tot cas, si en alguna activitat es justifica altres qualificacions, promoure-les.



2. Definició marc normatiu Economia Social

Es necessària una llei d'economia social per reconèixer i potenciar la pluralitat de realitats que existeixen, però sense imposar un model de funcionament. En aquest sentit i segons indica la Carta Europea de l'Economia Social, <https://www.socialeconomy.eu.org/the-social-economy/the-social-economy-charter/> (Enllaç extern) el concepte governança democràtica no afecta a les fundacions que per definició no tenen membres. Es especialment rellevant no excloure ningú i més quan representa el 50,2% de l'ocupació.

Retorn/Valoració:

La LESS que es vol impulsar no té com objectiu imposar cap model de funcionament a cap entitat. Cada entitat de l'economia social podrà decidir de forma sobirana i d'acord amb les seves pròpies normes substantives específiques quin és el seu model de funcionament. No obstant això, la Generalitat de Catalunya, en l'exercici de les competències de promoció, foment i ordenació de l'economia social i solidària que té atribuïdes, vol establir el marc jurídic a efectes de la promoció i foment.

El concepte de governança democràtica sí pot ésser d'aplicació a les fundacions. Així, per exemple, la Llei estatal 43/2015, de 9 de octubre, del Tercer Sector de Acció Social, estableix al seu article 4.d), que, entre d'altres, és un principi rector de les entitats del Tercer Sector d'Acció Social, amb independència de la seva naturalesa jurídica, "Garantizar la participación democrática en su seno, conforme a lo que establece la normativa aplicable a la forma jurídica que adopte". En el mateix sentit, cal destacar que la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, entitat que representa entre d'altres entitats a les fundacions, ha donat publicitat a cinc guies pràctiques adreçades a les entitats del Tercer Sector Social per reforçar els valors de l'Economia Social i Solidària, i una d'elles és "Governança democràtica. Guia Pràctica per ser una entitat més participativa". (<https://www.tercersector.cat/noticies/ecom-publica-cinc-guies-practiques-reforcar-els-valors-de-leconomia-social-i-solidaria>). A l'apartat 2n d'aquesta Guia, relatiu als principis i valors de l'ESS, es recull, entre d'altres, el "funcionament democràtic, incorporant els diferents col·lectius de l'entitat".

Altres iniciatives en marxa que posen en evidència que el concepte de governança democràtica s'aplica a les fundacions com a entitats pròpies del tercer sector, són el Programa d'Acompanyament Específic per a Organitzacions que volen transitar cap a la governança democràtica organitzat per la Confederació del Tercer Sector i en el qual han participat 14 entitats amb diferents formes jurídiques, incloses fundacions, àmbits d'actuació i territoris que formen el Tercer Sector Social (<https://laconfederacio.org/que-fem/serveis/governanca-democratica/experiencies-innovadores/>).

Per acabar, cal recordar que la participació està present als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) fixats per l'ONU a la seva Agenda 2030, concretament l'ODS 16 té la voluntat de crear unes institucions eficaces, responsables i transparents a tots els nivells i garantir l'adopció de decisions inclusives, participatives i representatives que responguin a les necessitats a tots els nivells.

UNIÓ CATALANA D'HOSPITALS

Aportacions:

1. Per una ESS que no discrimini en l'àmbit de la concertació de serveis

Caldria defugir que la regulació de l'ESS impacti en les futures normatives de concertació social i sanitària. Aquestes haurien d'orientar-se a garantir xarxes estables i inclusives amb un fort compromís social dels seus agents, regulat a la normativa de concertació i monitoritzat per l'administració (exemple: projecte de llei de contractes de serveis a les persones). D'aquesta manera es garanteixen proveïdors de serveis socialment responsables i s'evita vulnerar el principi d'igualtat de tracte.

2. Per una ESS no limitada a formalismes jurídics

L'ESS l'integren empreses privades on l'essencial és acreditar el compliment de requisits objectius de compromís amb la societat; mai aquests requisits s'han de pressuposar a partir d'una forma jurídica concreta, tal com el Parlament Europeu té declarat en múltiples resolucions i informes. Cal definir els valors de l'ESS, de manera que siguin adaptables a totes les figures jurídiques possibles i no tancar aquest espai a cap empresa que vulgui fer del compromís un dels seus eixos estratègics.

Retorn/Valoració:

El model d'entitat de l'economia social, en línia amb el que promulga l'UE, com ja s'ha indicat de forma reiterada al llarg d'aquest document, va més enllà de les formes jurídiques, en línia amb el que es proposa per la Unió Catalana d'Hospitals. En principi, la LESS no regularà l'acció concertada.

XARXA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA

Aportacions:

1. La importància de l'acord Govern - AESCAT en la definició del contingut de la llei

Volem destacar que des de l'AESCAT es va realitzar un procés participatiu que va portar a elaborar un document consensuat per les cinc organitzacions que en formen part. Cal reivindicar-lo: per primer cop a Catalunya, s'han consensuat unes bases que acorden què és i què defineix l'economia social i solidària. Malgrat la complexitat del repte que afrontàvem, hem aconseguit crear un document històric que consensua una visió de l'ESS àmplia i oberta. Aquest document ha de ser la base de la llei.

2. La participació dels actors de l'ESS en les polítiques públiques

La llei ha d'ajudar a aconseguir nivells més alts de participació institucional i ha de permetre millorar el posicionament de l'economia social i solidària en la definició de polítiques públiques.



Un dels objectius de la Llei hauria de ser el reconeixement de les organitzacions representatives de l'ESS com a interlocutores amb les administracions, així com fomentar-ho en els diferents nivells de l'Administració pública.

3. Mesures per transversalitzar l'ESS i promocionar-la i enfortir-la

Caldrà establir una estratègia de transversalització de les polítiques públiques favorables a l'ESS, amb la voluntat que altres organismes públics puguin impulsar programes que permetin resoldre les necessitats socioeconòmiques del país. La Llei pot contribuir a augmentar les dotacions pressupostàries per donar suport a l'ocupació i l'emprenedoria col·lectiva, a potenciar els instruments financers per promoure el canvi de model econòmic i a difondre el model de l'economia social i solidària.

4. La importància de tenir un registre basat en els principis i valors

Les entitats que vulguin ser reconegudes com a ESS hauran d'estar alineades amb els principis i els valors que preveu la definició i s'hauran d'incorporar en un registre. Aquest procés ha d'estar automatitzat i coordinat amb els registres existents, per vetllar per la simplificació administrativa i evitar sobrecàrregues burocràtiques.

Aquest registre ha de ser públic, ja que això ajudarà a posar en valor el paper de les entitats de l'ESS i facilitarà el reconeixement per part de la ciutadania.

5. Cal anar més enllà de les formes jurídiques

Considerem que, més enllà de les formules jurídiques, les entitats de l'ESS ens caracteritzem per estar alineades amb uns principis i valors comuns. La consideració com a ESS hauria de respondre a un comportament alineat amb els principis i valors que defineixen a l'ESS.

La futura Llei d'ESS ha de delimitar el concepte d'economia social i solidària i ha de definir què s'entén com a ESS i diferenciar-ho de manera clara d'allò que no se'n pot considerar.

6. La importància d'un marc normatiu per l'ESS a Catalunya

L'ESS som un moviment divers que compartim una sèrie de principis i valors. Fins ara no tenim un marc normatiu que ens reconegui ni que ens defineixi. Considerem important disposar d'un marc normatiu específic que ajudi al desenvolupament de l'economia social i solidària, per la concurrència estratègica dels diversos actors que la conformen i per l'impuls de polítiques que la reconeixen com un actor socioeconòmic de valor. Cal una legislació que protegeixi i impulsi un nou model econòmic.

Retorn/Valoració:

Es valoren positivament totes les aportacions que formula la Xarxa d'Economia Solidària (XES) les quals es fonamenten en el document de bases consensuat per les entitats representatives de l'economia social i solidària encapçalades per l'AESCAT. Aquest document, fruit del consens entre les entitats representatives de l'economia social i solidària del nostre país, recull una visió de l'ESS àmplia i oberta, que posa la mirada en els valors i principis de l'ESS. Aquest document de bases, com ja s'ha indicat anteriorment, serà el punt de partida per avançar cap a la futura Llei de l'Economia Social i Solidària. El document, fruit del consens, recull els aspectes que es proposa per la XES: necessitat d'un marc normatiu per a l'ESS a Catalunya; la definició de



l'ESS més enllà de les formules jurídiques com a una forma d'actuar basada en uns principis i valors propis d'aquest tipus d'economia; la previsió d'un Registre amb relació a les entitats que vulguin ser reconegudes per les administracions públiques catalanes com a ESS; la necessitat de previsió de polítiques i instruments per fomentar i promoure aquest tipus d'economia; el reconeixement de la participació institucional de les ESS en les polítiques de desenvolupament econòmic i ocupació.

Xarxa de Municipis de l'Economia Social i Solidària (XMESS)

Aportacions:

1. Altres aspectes que s'han de tenir en compte

Estudiar la possible vinculació de la Llei d'ESS amb la Llei de Contractes per aprofundir en la contractació i compra pública responsable.

Establir la vinculació de la Llei d'ESS amb la Llei de Cooperatives i altres normatives que puguin estar afectades.

Establir els mecanismes de finançament que garanteixin un adequat desplegament dels compromisos recollits a la Llei.

Definir el marc de concertació público-social.

Definir el marc de participació de les administracions locals.

2. Donar veu i participació a l'ESS en la definició de les polítiques públiques

Si, cal que la Llei reculli explícitament espais de cogestió i cogovernança a totes les polítiques públiques de foment de l'ESS, avançant en organismes de concertació similars als que existeixen amb patronals i sindicats.

Alhora, cal que les organitzacions de l'ESS s'incloguin en els fòrums de rellevància econòmica i social.

3. Mesures de foment i promoció de l'ESS per part de les administracions catalanes

Si, és imprescindible i cal tenir en compte els següents elements:

- La Llei ha d'establir l'obligació que aquestes mesures es vinculin i quantifiquin en els pressupostos anuals de la Generalitat de Catalunya (ja que en cas contrari no se'n garanteix el compliment).
- Les administracions locals han de poder participar en la gestió d'aquests pressupostos.



4. Registre de les entitats catalanes que han acreditat que actuen d'acord amb els principis, valors i trets definidors de l'ESS

Si, aquest registre és imprescindible i s'hauria de revisar i actualitzar de forma periòdica per tal d'assolir un impacte real.

Alhora, cal que aquest registre es complementi amb els registres existents (com per exemple, el RELI) per facilitar-ne l'accés a les organitzacions de l'ESS.

5. Acreditació més enllà de les formes jurídiques

La forma jurídica ha de ser una premissa a tenir en compte, que podria ser condició necessària però en cap cas suficient per gaudir dels beneficis, ajuts i promoció que contempli la llei.

La Llei hauria d'establir un sistema d'acreditació i registre de les organitzacions d'ESS a partir del compliment d'uns criteris que cal consensuar amb l'àmbit. A més, cal establir un sistema de seguiment periòdic del compliment dels indicadors.

6. Definició d'un marc normatiu de l'economia social i solidària

Si, la definició d'un marc normatiu és imprescindible i cal tenir en compte que:

- S'ha d'adequar a les necessitats i demandes dels diferents agents de l'ecosistema (en especial l'ESS i les administracions locals).
- Ha de determinar quin tipus de relació preferencial (concertació públic-social) es pot establir entre les administracions locals i l'ESS.
- Ha de concretar mesures de suport a l'àmbit.
- Ha de delimitar clarament què és l'ESS mitjançant una definició acordada amb l'àmbit.
- **Retorn/Valoració:**

En general, totes les propostes que es formulen per la XMESS van en línia amb el document de bases consensuat per les entitats representatives de l'economia social i solidària encapçalades per l'AESCAT i són valorades positivament. No obstant, la proposta que es formula amb el títol "Altres aspectes que s'han de tenir en compte" (la primera de la relació de les propostes d'aquesta entitat) en què es proposa que la LESS faci possibles vinculacions amb la Llei de contractes, pel que fa a la compra pública responsable; amb la Llei de cooperatives i d'altres normatives, així com la definició de determinats marcs, seran objecte d'anàlisi i valoració en el procediment d'elaboració de la norma.

1.B. Aportacions realitzades mitjançant altres Canals diferents del Portal Participa

Paral·lelament a la publicació de la consulta pública prèvia al Portal Participa oberta a tota la ciutadania catalana, com ja s'ha indicat, es va donar difusió de la consulta als grups específicament interessats (les entitats representatives de l'economia social i solidària): l'Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT), la Confederació de Cooperatives de Catalunya, la Confederació Empresarial del Tercer Sector Social de Catalunya, la Federació de Mutualitats de Catalunya, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social de Catalunya, la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya, la Federació Nacional Catalana de Confraries de Pescadors, i la Xarxa de Municipis de l'Economia Social i Solidària.

S'han rebut a la bústia de correu de la Direcció General competent en matèria d'Economia Social i Solidària, el Tercer Sector i les Cooperatives, 6 escrits que recullen les respostes a les preguntes formulades a la Consulta Prèvia, presentats per les entitats següents: l'Associació d'Economia Social de Catalunya (AESCAT), la Confederació de Cooperatives de Catalunya, la Confederació Patronat del Tercer Sector Social de Catalunya, la Federació de Mutualitats de Catalunya, la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social i la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS).

Amb relació a cadascuna de les preguntes formulades a la Consulta Prèvia, la resposta presentada per cadascuna de les entitats esmentades és del mateix tenor, i en el sentit següent:

Totes consideren que sí cal la definició d'un marc normatiu de l'economia social i solidària que ajudi al seu desenvolupament. Així totes afirmen que cal una legislació que protegeixi i impulsi un nou model econòmic basat en una economia plural i transformadora que satisfaci equitativament les necessitats econòmiques, socials i culturals del conjunt del país.

Hi ha unanimitat en considerar que, més enllà de les formules jurídiques, les entitats de l'ESS es caracteritzen per estar alienades amb uns principis i valors comuns, i que la consideració com a ESS hauria de respondre a un comportament alineat amb aquests principis i valors.

Hi ha unanimitat en considerar que les entitats que vulguin ser reconegudes com a ESS han d'estar alineades amb els principis i valors i s'han d'incorporar en un registre que ha de ser públic, ha d'estar coordinat amb els registres existents i ha de vetllar per la simplificació administrativa. En aquest sentit, la XMESS indica que *"la forma jurídica ha de ser una premissa a tenir en compte, que podria ser condició necessària però en cap cas suficient per gaudir dels beneficis, ajuts i promoció que contempla la llei"*. Es manifesta que el Registre facilitarà el reconeixement per part de la ciutadania, i contribuirà a un consum més responsable, crític i transformador. També el Registre ha de permetre l'explotació de dades d'interès socioeconòmic.

Amb relació a la previsió de les mesures de foment i promoció per les administracions catalanes, totes les entitats manifesten que cal establir una estratègia de transversalització de les polítiques públiques favorables a l'ESS, com la contractació pública responsable. També indiquen que, de manera paral·lela, la Llei ESS pot contribuir a augmentar les dotacions pressupostàries i els instruments financers per promoure el canvi del model econòmic i difondre l'ESS.



Pel que fa a la pregunta sobre si cal donar participació institucional a l'ESS en la definició de les polítiques públiques, totes les entitats representatives d'aquest grup que han presentat escrit indiquen que un dels objectius de la Llei hauria de ser el reconeixement de les organitzacions representatives de l'ESS com a interlocutores amb les administracions.

Finalment, amb relació a la pregunta si "Hi ha aspectes que no s'han tingut en compte i que creieu que haurien de ser valorats per l'Administració de la Generalitat? Quins?". Totes les entitats destaquen el procés participatiu que s'ha fet per les entitats de l'ESS encapçalades per l'AESCAT per definir, per primera vegada en la història i d'una manera conjunta, el document de bases per a la futura Llei d'ESS de Catalunya. En aquest sentit, es remeten a aquest document perquè, segons indiquen, suma i recull les sensibilitats de les diferents famílies que integren l'ESS i posa la mirada en els valors i principis que la caracteritzen. La XMESS amb relació a aquesta pregunta, a més, fa propostes de vinculació de la Llei d'ESS amb altres normatives, com ara contractes, concertació, etc que ja han estat recollides i valorades en l'apartat anterior relatiu a les aportacions al Portal Participa, al qual ens remetem.

Altres entitats que han presentat per vies alternatives al Portal Participa propostes durant el període de Consulta Pública han estat: COCARMÍ (Comitè Català de representants de persones amb discapacitat); DINCAT i l'Associació de Municipis de Catalunya.

COCARMÍ proposa que la Llei reguli el reconeixement institucional de l'ESS; el foment d'aquest tipus d'empresa; incloure als CETS dins de les famílies que integren l'ESC, i preveure entre els objectius de l'ES la reducció dels índexs de desocupació i elevació de les taxes d'activitat de les persones amb discapacitat i amb dificultats d'accés al mercat de treball. Com ja s'ha indicat al llarg del cos d'aquest escrit, la iniciativa que es promou, té, entre d'altres objectius, el reconeixement institucional de l'ESS i el foment de l'ESS, així com incloure al CETS, que funcionin d'acord amb els principis i valors de l'ESS, dins de l'ESS que es regula a la norma a efectes d'ordenació, promoció i foment. El foment de l'economia social contribueix al desenvolupament sostenible, la creació de llocs de treball estables i difícils de deslocalitzar, la integració social, la perspectiva de gènere, i la millora dels serveis, especialment els relatius a les persones.

DINCAT, a banda de les aportacions al Portal de Participació de Ciutadana que s'han tractat a l'apartat anterior d'aquesta nota, ha presentat via e-mail a la bústia de la DG competent de l'economia Social i solidària un escrit amb resposta a cadascuna de les preguntes formulades per la unitat promotora de la norma en la fase de Consulta Prèvia. No obstant això, el contingut de les respostes té una identitat substancial a les propostes formulades per l'entitat al Portal de Participació Ciutadana. Conseqüentment, pel que fa a la seva valoració es donen per reproduïdes les consideracions recollides a l'apartat anterior d'aquesta nota de valoració.

L'Associació Catalana de Municipis manifesta que considera important que es pugui impulsar una primera LESS a Catalunya. En aquest sentit, manifesta que cal concretar un marc jurídic comú de l'economia social i solidària que reculli els trets definidors i alhora generi un segell identificador propi que pugui ser valorat com a referent de bones pràctiques i que contribueixi a donar-hi. L'Associació demana que, en el procés previ a la formulació a la Llei, es doni veu al món local i als diferents actors de l'ESS que han impulsat iniciatives innovadores i amb impactes socials positius. Posen de manifest que les institucions locals són conscients que cal impulsar una transformació per respondre als importants desafiaments de la nostra societat i en aquest sentit cal potenciar respostes innovadores als actuals desafiaments econòmics, socials i ambientals i que també ha d'anar de la mà de fomentar models productius i de consum que permetin mantenir l'estat de benestar per a tothom i cal enfortir processos de desenvolupament



territorial basat en l'economia circular. Per totes aquestes consideracions, l'Associació conclou que cal que el món local tingui un rol important per contribuir al desplegament de la futura llei. Les observacions formulades per l'Associació van en línia amb el que es recull en el document de bases de les entitats de l'ESS que serà la base del projecte normatiu, per tant, es valoren positivament. Per acabar, cal posar de relleu que durant el procés d'elaboració de la norma tindrà veu el món local i els diferents actors de l'ESS.

2.- Conclusions

El resultat de forma agregada i succinta de les respostes formulades a les qüestions plantejades en la consulta prèvia és el següent:

- Totes les entitats que han participat en la consulta, de forma unànime, consideren que cal una llei d'economia social i solidària per reconèixer i potenciar aquest tipus d'economia.
- Hi ha consens amb caràcter general entre les participants que més enllà de les formes jurídiques de les societats per poder gaudir dels beneficis, ajuts i promoció cal que s'acrediti de forma objectiva que l'organització o entitat funciona d'acord amb els valors i principis que caracteritzen a una entitat de l'ESS. No obstant això, hi ha quatre entitats, la Coordinadora de Fundacions, la Fundació Pere Tarrés, DINCAT i CETIP, que consideren que les fundacions i els CETS, atesa la seva naturalesa i condició, han de tenir un reconeixement o assimilació automàtica com a EESS. Tanmateix, les entitats representatives d'aquestes formes jurídiques, que formen part de l'AESCAT, han manifestat, tant en el document de bases com en les al·legacions presentades durant el període de consulta, que més enllà de les formules jurídiques, les entitats de l'ESS s'han de caracteritzar per estar alienades amb uns principis i valors comuns. De manera que la consideració com a ESS hauria de respondre a un comportament alienat amb aquests principis i valors.
- Totes les entitats estan d'acord en l'existència d'un registre de l'ESS, llevat de la Coordinadora de Fundacions. Aquesta considera més adient fer referència a un catàleg informatiu i estadístic, on l'administració faci confluïr els diferents registres existents.
- Totes les entitats que han participat en la consulta, de forma unànime, consideren que seria convenient que la Llei prevegi mesures de foment i promoció de l'ESS per part de les administracions catalanes.
- Hi ha unanimitat en què cal donar veu i participació a l'ESS en la definició de les polítiques públiques.

Barcelona, 29 de novembre del 2021